

הלכות שבת

פרק ד' – סעודות שבת

- א. ש. כמה סעודות חייב אדם לאכול בשבת? ומתי?
- ת. 3 סעודות. אחת בלילה ושתי סעודות ביום, בזמן שחרית ומנחה.
- ב. ש. מנין שצריך לאכול ג' סעודות בשבת?
- ת. "ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה" ונכתב 3 פעמים "היום" ללמדך שצריך לאכול שלוש סעודות.
- ג. ש. באלו מצוות נשים פטורות?
- ת. מצוות עשה שהזמן גרמא.
- ד. ש. מהו מצוות עשה שהזמן גרמא?
- ת. שחיוב המצוה אינו תמיד, אלא הוא תלוי בזמן מסוים.
- ה. ש. האם נשים חייבות לאכול ג' סעודות?
- ת. חייבות.
- ו. ש. למה נשים לא פטורות מלאכול ג' סעודות מצד מצות עשה שהזמן גרמא? ב' טעמים!
- ת. א. "זכור ושמור" כיון שמחויבות בשמירת שבת (לא לעשות מלאכה) כך מצוות בזכירה ובזה נכלל כל מצוות השבת שחייבות בזה. ב. שגם הנשים היו בנס של אכילת המן במדבר, שמשם למדים מצות אכילת סעודות בשבת.
- ז. ש. אמרו חז"ל (שבת קי"ח. ח.) כל המקיים ג' סעודות בשבת ניצול משלוש פורעניות – מהם?
- ת. א. חבלו של משיח. ב. דינה של גיהנום. ג. מלחמת גוג ומגוג.
- ח. ש. אלו סעודות חייבים לקבען בפת? ולמה דוקא סעודות אלו? ולמה דוקא בפת?
- ת. סעודת ליל שבת ויום שבת, שהן עיקר כבוד השבת, ודוקא בפת שהוא עונג שבת.
- ט. ש. כמה שיעור פת שצריך לאכול בסעודת שבת? ולמה?
- ת. מעט יותר מכביצה, משום שפחות זה נחשב אכילת עראי שאינה נחשבת לסעודה, ויש חולקים שמספיק כזית.
- י. ש. מתי לא חייב לאכול סעודות שבת?
- ת. אדם שאכילה מזיק לו, ועונג לו להימנע מאכילה.
- יא. ש. מהו אכילה גסה?
- ת. אכילה כשהוא שבע ואינו נהנה מאכילתו.
- יב. ש. מה צריך להיזהר בסעודת הבוקר? ולמה?
- ת. שלא למלא עצמו במאכלים יתר על המידה, כדי שיוכל לאכול סעודה שלישית, ולא באכילה גסה.
- יג. ש. מתי מתחיל זמן סעודה שלישית?
- ת. משיגיע זמן מנחה גדולה שהוא חצי שעה זמנית לאחר חצות היום.
- יד. ש. למה צריך להיזהר לאכול סעודה שלישית לפני השקיעה?
- ת. כי מהשקיעה אסור לאכול או לשתות עד שיבדיל על הכוס.
- טו. ש. אם נתאחר לאחר השקיעה – האם יכול לאכול סעודה שלישית אחרי השקיעה?
- ת. עד עשר דק' מהשקיעה מותר.
- טז. ש. מתי יוצא בדיעבד סעודה שלישית גם כשהתחיל לפני הזמן?
- ת. אם המשיך באכילתו בזמן של סעודה שלישית שהוא מזמן מנחה גדולה (חצי שעה לאחר חצות היום).
- יז. ש. מתי נוהגים לכתחילה לאכול סעודה שלישית?
- ת. לאחר תפילת מנחה.
- יח. ש. מה צריך לאכול בסעודה שלישית – ג' דיעות? וכמי ההלכה?
- ת. מעיקר הדין בפת וי"א שטוב מזונות, או בשר ודגים ופירות.
- יט. ש. מהו המקור לחיוב לחם משנה בשבת?

ת. זכר למן שלקטו ביום שישי כפול גם לשבת.

כ. ש. האם נשים חייבות בלחם משנה? ולמה?

ת. כן, שאף הן היו בנס המן.

כא. ש. כיצד יוצאים ידי חובת לחם משנה כל בני הבית?

ת. כאשר בעה"ב או אחד מן המסובים מברך על הלחם משנה ובוצע, ובברכתו מוציא את שאר המסובים ידי חובתם.

כב. ש. מה צריכים להקפיד בשני הכיכרות של לחם משנה?

ת. שיהיו ככרות שלמים עד לאחר ברכת המוציא.

כג. ש. האם יש אפשרות לעשות לחם משנה משני חצאי כיכר, ובאיזה אופן?

ת. יחבר שני החלקים באופן שהחיבור אינו ניכר ע"י שיתחוב בהם קיסם עץ שאינו מוקצה וכדו'.

כד. ש. ככרות שנדבקו בשעת אפייתן – מתי טובים ללחם משנה ומתי לא?

ת. אם נפרדו אחד מהשני במקום שהיו דבוקים, דינם כשלמים, אך אם כיכר אחד נדבק בו חלק מהכיכר השני, אין הכיכר השני שלם.

כה. ש. מה יעשה אדם שאין לו לחם משנה?

ת. יצרף כיכר שאינו שלם לכיכר שלם, או יבצע על שני כיכרות לא שלמים, שזה לחם משנה, אלא שאינו דרך כבוד.

כו. ש. האם לחם משנה הוא לעיכובא?

ת. לא.

כז. ש. מדוע יש מדקדקים לסמן על הכיכר בסכין את המקום שבו יפרסו לאחר הברכה?

ת. כדי למעט ככל האפשר מהזמן שיעבור בין הברכה לאכילה עד שיחליט היכן לפרוס ובאיזה גודל לפרוס.

כח. ש. מה הטעם לכיסוי החלות?

ת. א. שיהא ניכר שמביאים החלות לכבוד סעודת שבת לאחר הקידוש. ב. כי מברכים על היין לפני הפת, אף שהפת קודם לברכה, ולכן מכסים הפת שלא תראה בשתה (שאנחנו נלמד מזה לא לבייש). ג. זכר למן שהיה מונח כבתוך קופסא, טל מעליו וטל מתחתיו.

כט. ש. כמה זמן החלות צריכות להיות מכוסות?

ת. עד לאחר המוציא, וי"א עד לאחר קידוש. ותלוי בטעמים הנ"ל.

ל. ש. כיצד בציעת הפת?

ת. בליל שבת יבצע על כיכר התחתון ויניחהו קרוב אליו בשעת הברכה, וביום שבת על העליון.